

Yttrande över SOU 2020:73 Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen

Sammanfattning av synpunkter

- Länsstyrelsen förslår att arbetet med nationell strategi för en cirkulär bioekonomi förankras och fördjupas på regional nivå genom handlingsplaner utifrån de regionala energi- och klimatstrategierna, eller att dessa frågor integreras i de regionala skogsprogrammen.
- Länsstyrelsen tillstyrker förslagen om att bredda det nationella skogsprogrammet så att det tydligare hanterar alla frågor som rör skogen integrerat, att tillsätta en nationell samordnare samt att förlänga arbetet med de regionala skogsprogrammen.
- Länsstyrelsen efterlyser en särskild utredning om åtgärder för hur skogen på bästa sätt kan bidra till det långsiktiga klimatarbetet, med avvägningar mellan skogens funktioner som kolsänka respektive förmåga att ersätta fossila bränslen och material med skogsråvara.
- Länsstyrelsen ser en stor risk för ineffektiv naturvård i skogen, både ekonomiskt och för den biologiska mångfalden, om utredningens förslag om att den huvudsakliga arbetsmetoden för formellt skydd ska vara frivillig och initierad av markägaren.
- Länsstyrelsen anser att utredningen är otydlig när det gäller ansvarsfördelningen mellan markägare och stat angående kartläggning av naturvärden i skogen. Länsstyrelsen menar vidare att det är orimligt att lägga ansvaret för kunskap om naturvärden på landskapsnivå samt om förekomster av hotade arter på markägaren.
- Länsstyrelsen anser att det inte finns någon tydlig motivering till att förkorta handläggningstiderna för avverkningsanmälningar hos Skogsstyrelsen, utan ser en stor risk i att samarbetet mellan myndigheterna blir lidande och att skogar med höga natur- och kulturvärden avverkas.
- Länsstyrelsen menar att utredningen inte tagit hänsyn till Kulturmiljölagen och att den därmed är ofullständig. De föreslagna åtgärderna riskerar vidare att skapa otydlighet för markägare som har forn- och kulturlämningar på sin mark.

Bakgrund

Skogsbruket, det formella skyddet av skog och den skogliga naturvården i allmänhet har genomgripande betydelse för Länsstyrelsens arbete på många olika sätt, inte minst när det gäller arbetet med Sveriges internationella åtaganden om biologisk mångfald samt de nationella miljömålen. Inom uppföljningen av Art- och habitatdirektivet framgår att i princip alla Sveriges skogstyper i alla regioner har ogynnsam-dålig bevarandestatus (8.9.2) och miljömålet Levande skogar ter sig alltmer avlägset (8.12.4). Skogar med höga naturvärden avverkas i rask takt, vilket också är den främsta anledningen till att många skogsberoende arter är hotade (8.4.9). Med stor sannolikhet finns även en utdöendeskuld som innebär att många arter som fortfarande finns kvar i mindre områden kommer att försvinna eftersom populationerna är alltför isolerade, det blir med stor sannolikhet sämre för skogens arter innan det blir bättre. För att vända trenden krävs alltså att naturvården i skogen trappas upp. I den nationella strategin för formellt skydd av skog prioriteras skogar med höga naturvärden eftersom det är betydligt mer kostnadseffektivt att skydda befintliga skogar med höga naturvärden än att restaurera redan avverkade områden, i de fall det ens är möjligt. Om Sverige ska nå sina åtaganden om biologisk mångfald och miljömålen är det därmed avgörande att dessa skogar bevaras, vilket även poängteras i EU:s strategi för biologisk mångfald.

Länsstyrelsens synpunkter

Generellt

Utredningen framhåller att det är viktigt att politiska avvägningar som görs i skogspolitiken tar sin grund i vetenskapliga fakta och inte blir ett resultat av allmänt tyckande, vilket Länsstyrelsen till fullo instämmer i. Oavsett vilka förslag i föreliggande utredning som antas av politiken är det av avgörande betydelse att förändringarna grundar sig på tillgänglig forskning och genomförs på ett sätt som gör dem vetenskapligt uppföljningsbara och att resultatet utreds så att lärdomar kan dras från de politiska besluten.

Nationell strategi för en växande cirkulär bioekonomi

Arbetet med nationell strategi för en cirkulär bioekonomi behöver också förankras och fördjupas på regional nivå för att få genomslag. Kunskap om lokala och regionala förutsättningar underlättar välgrundade bedömningar av potentialer för ökad skogstillväxt och om hur produktion och användning av bioenergi och biomaterial kan utvecklas inom ramen för hållbarhetsmålen. Länsstyrelserna kan genom sin breda verksamhet underlätta horisontell integrering av arbetet och avvägningar mot andra samhällsmål. En regional samordning av arbetet med bioekonomistrategin skulle antingen kunna ske genom framtagandet av handlingsplaner utifrån de regionala energi- och

klimatstrategierna, eller genom att integrera dessa frågor i de regionala skogsprogrammen.

Länsstyrelsen instämmer i utredningens analys att efterfrågan av skogsbiomassa kommer att öka i framtiden, och att avvägningar behöver göras mellan ökad skogstillväxt och olika hållbarhetsmål. Utredningen har dock inte visat att det är möjligt att samtidigt uppnå en ökad *och* hållbar skogstillväxt utifrån de hållbarhetsdefinitioner som det refereras till i betänkandet (s. 299). Miljömålen nås ju uppenbarligen inte ens inom ramen för dagens nyttjande av skogen. Länsstyrelsen vill därför framhålla att det är olyckligt att benämna ett nationellt mål om skogstillväxt som ”hållbart”, redan innan avvägningen mot hållbarhetsmålen är gjord. Utredningen föreslår att ett uppdrag om att ta fram ett nationellt mål för hållbar tillväxt i skogen bör lämnas till samordnaren för skogsprogrammet (s. 513) och om det blir verklighet menar Länsstyrelsen att detta mål måste tas fram i dialog med en bred krets intressenter och det bör klargöras hur begreppet hållbar tillväxt relaterar till bevarandet av biologisk mångfald.

Nationellt och regionala skogsprogram

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen om att bredda det nationella skogsprogrammet så att det tydligare hanterar alla frågor som rör skogen integrerat, att tillsätta en nationell samordnare för att leda dialogprocessen utifrån programmet samt att förlänga arbetet med de regionala skogsprogrammen (9.3). Länsstyrelsen instämmer med utredningen att det finns potential att stärka samverkansprocesserna inom de regionala skogsprogrammen. Genom dessa kan dialogen inom det nationella skogsprogrammet förankras och fördjupas på regional nivå. De regionala skogsprogrammen bör därför samtidigt breddas till att inkludera alla frågor som rör skogen, inklusive skogens roll för klimatet och biologisk mångfald, ett arbete som har inletts i Värmlands län. På så sätt kan de ha en fortsatt viktig funktion för att bidra till ömsesidig förståelse och identifiering av synergier mellan olika intressen, men även för att underlätta hantering av mål- och intressekonflikter. Målet för dialogen bör vara att hitta nya vägar för en utveckling inom skogen som ryms inom ramen för både miljö- och klimatmålen. En sådan dialogprocess bygger på ömsesidig förståelse och förtroende, vilket kräver uthållighet över tid för att nå framgång. Länsstyrelsen poängterar därför vikten av flerårig finansiering för det fortsatta arbetet inom de regionala skogsprogrammen.

Skogens funktion som kolsänka

Avvägning mellan skogens funktion som kolsänka och skogens möjlighet till att ersätta fossila bränslen och material med skogsråvara innehåller många komplexa frågeställningar, bland annat avvägningar mellan klimatnytta på kort och lång sikt. I sammanhanget är det angeläget att både den kort- och långsiktiga påverkan på miljömålet Begränsad klimatpåverkan beaktas vid avvägningar mot andra miljömål, i det här fallet främst Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv. Vilka ställningstaganden som görs i frågan

påverkar i hög grad förutsättningarna för att utveckla den skogliga bioekonomin. Länsstyrelsen ser det som en brist att Skogsutredningen vare sig diskuterar frågan djupgående eller föreslår några konkreta åtgärder, även om utredningens direktiv delvis hänvisar frågan till att den då ännu pågående Vägvalsutredningen (*SOU 2020:4 Vägen till en klimatpositiv framtid*). Vägvalsutredningen diskuterade visserligen frågan men föreslog inga åtgärder, utan hänvisade till eventuella förslag i Skogsutredningen och andra pågående processer eller målöversyner. Redan i Länsstyrelsens yttrande över Vägvalsutredningen betonades vikten av att inte tappa bort perspektivet av kompletterande åtgärder för negativa utsläpp i kommande utredningar och processer. Länsstyrelsen kan inte annat än att åter igen lyfta behovet av en särskild utredning om åtgärder för hur skogen på bästa sätt kan bidra till det långsiktiga klimatarbetet med sikte bortom 2045, då stora negativa utsläpp kommer att vara nödvändiga.

Nationellt handlingsprogram för biologisk mångfald i skog

Eftersom större delen av Länsstyrelsens arbete med formellt skydd av skog som inte måste vara initierat av markägaren, samt omfattningen av myndighetens inventeringsinsatser, är tänkta att regleras i det här dokumentet (9.11) ställs stora krav på tydlighet. Om politiken antar utredningens förslag att frivillighet ska vara den huvudsakliga arbetsmetoden för formellt skydd menar Länsstyrelsen att det är viktigt att vissa skogstyper pekas ut som möjliga att skydda även utan markägarens initiativ eller medgivande, precis som utredningen föreslår. Det är avgörande att utpekandet av dessa skogstyper sker mot en vetenskaplig bakgrund och i ett internationellt perspektiv. Skogstyperna måste vara mycket väl avgränsade för att det inte ska uppstå tveksamheter om vilket arbetssätt som ska vara rådande i en specifik situation. Det är vidare utmärkt att artperspektivet tas upp (*Skogar med stor betydelse för hotade arter*, 9.11.3) men att identifiera hotade arter kräver ofta specialistkompetens långt över vad som är rimligt att begära av en markägare. Staten bör ha ansvar för att inventera hotade arter även i områden som inte är av särskilt angeläget allmänt intresse och förekomster av hotade arter i Artportalen bör följas upp av Skogsstyrelsen vid avverkningsanmälningar. Det nationella handlingsprogrammet bör intimt kopplas samman med och integreras i Länsstyrelsernas planer för Grön infrastruktur, vilket skulle ge synergieffekter för ett effektivt biologiskt mångfaldsarbete i skogen.

Nya och utvecklade skydds- och ersättningsformer

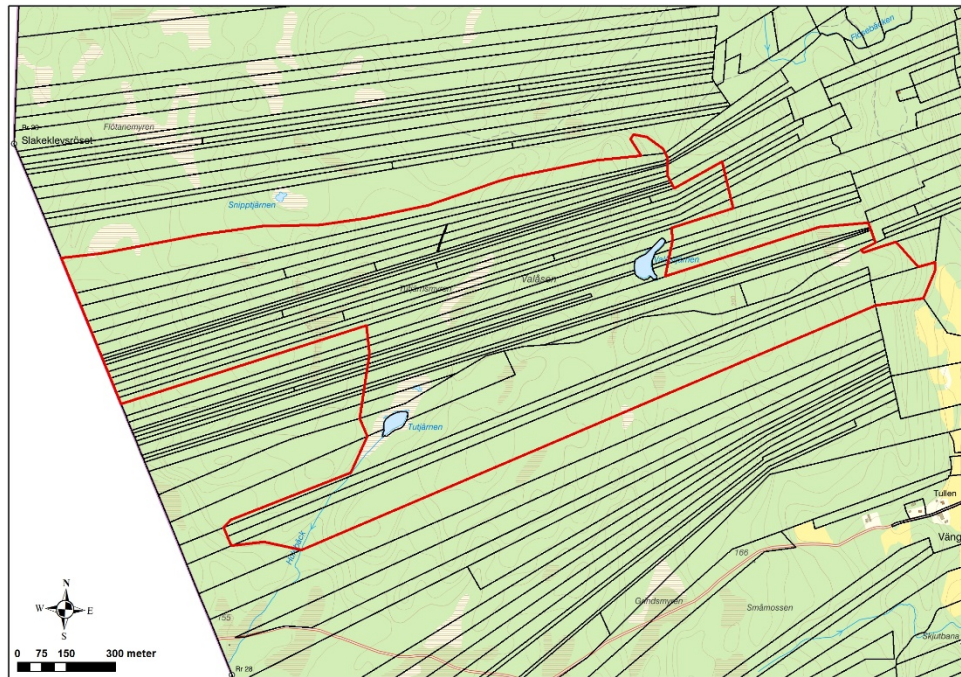
Utredningen föreslår, på begäran från dess direktiv, att den huvudsakliga arbetsmetoden för formellt skydd av skog ska vara frivillig och initierad av markägaren (10.1.1). Som styrdokument ska det finnas ett Nationellt handlingsprogram för biologisk mångfald i skog, utifrån vilket myndigheter kan rikta förfrågningar till markägare om att erbjuda mark för frivilligt formellt skydd. Länsstyrelsen menar att detta riskerar att bli ett betydligt

mindre effektivt sätt att bedriva naturvård i skogen än med dagens metod. Erfarenheterna från Värmlands län visar att de fåtaliga inkomna förslagen inom Kometprogrammet ofta är mindre områden som inte ger tillräckliga förutsättningar för de arter som avses skyddas och dessutom har relativt låga naturvärden. Att områdena tenderar att bli små när enskilda markägare, som i Värmlands län ofta inte har särskilt stora innehav, själva ska ta initiativet är naturligt och mindre områden har som bekant större kanteffekter, varför det skyddade området får en ännu mindre funktionell kärna. Områdena skulle då behöva kompletteras med mark från angränsande fastigheter för att skyddet ska uppnå sitt syfte. Utredningen nämner att myndigheten inte behöver acceptera förslag som inte är kostnadseffektiva att skydda eller förvalta, men lämnar heller inte någon möjlighet att komplettera det föreslagna området med intilliggande områden med höga naturvärden om det inte sker på markägarens initiativ. Riskerna är därmed stora att resulterande reservat blir för små för att vara naturvärdes- och förvaltningsmässigt effektiva.

Markägarförhållandena är på många platser i Värmlands län sådana att *en* markägare inte ens har möjlighet att bidra med ett lämpligt reservatsområde, se exempel i Figur 1. En annan aspekt i sammanhanget är att den föreslagna arbetsmetoden med största sannolikhet innebär att färre naturreservat bildas på privat mark i småskogsbruket och att arealen ny skyddad skog blir lägre än tidigare. Det är då av ännu större vikt att de områden som skyddas har de allra högsta naturvärdena och *detta* bör vara utgångspunkten för att på ett kostnadseffektivt sätt skydda biologisk mångfald. Länsstyrelsen vill påminna om att Riksrevisionens utredning har kommit fram till att Kometprogrammet inte är kostnadseffektivt eftersom det leder till högre administrativa kostnader och resultatet blir sämre naturvärden i samma skyddsform.

Utredningen föreslår vidare att det inte ska ske några förändringar i arbetssätt vid områdesskydd av andra naturtyper än skog, och av områden sammansatta av skog och andra naturtyper (10.2). Länsstyrelsen menar att det är av stor vikt att detta förslag bifalles då skydd av t.ex. vattendrag oftast innefattar skydd av skog i kantzonen längs vattendraget, vilket påverkar många fastigheter. En förändring i detta avseende skulle i princip omöjliggöra skydd av vattendrag, något som Havs- och vattenmyndigheten anser måste öka för att nå miljömålet Levande sjöar och vattendrag.

Utredningen betonar, precis som Riksrevisionen, vikten av att skyddade områden förvaltas så att de naturvärden som avses att bevaras inte försvinner. Med den föreslagna metoden och resulterande mindre reservatsområden är risken att en del förvaltningsåtgärder inte kan genomföras. Ett exempel är naturvårdsbränningar som måste ske över sammanhängande områden, vilket kan vara svårt när markägarstrukturen ser ut som den gör i stora delar av Värmland.

Figur 1. Karta över det föreslagna naturreservatet Valåsen nära norska gränsen i västra Värmland (gräns i rött) samt fastighetsgränser (svarta). Området hyser mycket höga naturvärden och flera hotade arter, inklusive den akut hotade liten kandelabersvamp, men hade varit mycket svårt att skydda om varje markägare själv skulle ta initiativ till formellt skydd.

Nya skyddsformer

Utredningen är tämligen sparsam med att föreslå nya skyddsformer (10.3), men ett tidsbegränsat områdesskydd föreslås för att ta hänsyn till arter som förekommer i ett område som saknar förutsättningar för permanent områdesskydd. Länsstyrelsen är positiv till den typen av skydd men ser gärna att man även utreder möjligheten till säsongsberoende områdesskydd för skyddsvärda fågelarter som häckar i liknande områden där permanent skydd inte är aktuellt och den skulle innebära att avverkning inte blir tillåten under häckningstid. Skyddsformen skulle kunna användas dels på en specifik fastighet, men även i större landskapsavsnitt beroende på artens behov och revirstorlek. Tänkbara arter som skulle kunna skyddas är bland andra stora rovfåglar och hackspettar. Länsstyrelsen ser vidare positivt på att skriva naturvårdsavtal för förstärkt hänsyn som en möjlighet till hantering av skydds-zoner mot Natura 2000-områden, zoner som i dagsläget ofta har begränsade naturvärden.

Länsstyrelsen menar vidare att det finns många andra möjligheter som bör beaktas när det gäller skydd av skogsmiljöer. Ett exempel kan vara ett starkare generellt skydd kring vattendrag, vilket skulle ha stor positiv betydelse för möjligheterna att nå miljömålet Levande sjöar och vattendrag samt miljö kvalitetsnormer för vatten. En kantzon där skogen inte alls brukas

närmast vattendraget finns i exempelvis Kanada. Ett annat exempel kan vara att regionalt skydda vissa trädslag, i Värmland t.ex. rönn och sälg som under lång tid varit missgynnade av skogsbruket och ett alltför stort betestryck från klövviltet. Att lämna rönnar och sälgar vid avverkning skulle gynna många organismer till en tämligen ringa kostnad för markägaren.

Åtgärder för att gynna hållbar naturturism

Utredningen menar att skyddade områden i större utsträckning än idag kan nyttjas för naturturism (10.5.4). Länsstyrelsen ser med oro på utvecklingen där naturvärden degenereras vid alltför omfattande turism och menar att det är viktigt att bara tillåta naturturism i de skyddade områden där naturvärdena medger den typen av störning och slitage. Risken är annars att kvaliteten på både naturvärdena och upplevelsevärdena försämras. Länsstyrelsen anser vidare att det bör utredas om en ny skyddsform, friluftsreservat, skulle kunna vara lämplig och fylla ett behov av att skydda natursköna områden med höga värden för det rörliga friluftslivet, men utan särskilt höga naturvärden. Inskränkningar i skogsbruket kunde vara mindre omfattande och kanske utgöras av att hyggesstorleken begränsas eller att hyggesfria metoder används.

Kunskap om naturvärden i skogen

Länsstyrelsen instämmer i Riksrevisionens slutsats att kunskap är ett av de viktigaste verktygen för att bedriva kostnadseffektiv naturvård i skogen. Under lång tid har det enorma kunskapsunderlag som samlats in av Skogsstyrelsen under nyckelbiotopsinventeringarna på ett genomgripande sätt effektiviserat Länsstyrelsens arbete med områdesskydd. Länsstyrelsen anser därmed att det är mycket positivt att den grunddata som samlats in under inventeringen av nyckelbiotoper kvarstår som ett geografiskt underlag för nya bedömningar. Enligt utredningen ska Skogsstyrelsen även framgent ha möjlighet att inventera skogar med särskild betydelse för biologisk mångfald (14.3) men definitionen av dessa skogar är oklar och inventeringens omfattning är inte föreslagen, varför påverkan på Länsstyrelsens arbete inte kan bedömas.

En större del av kunskapskravet placeras på markägaren i utredningens förslag och Länsstyrelsen hyser farhågor om att detta kommer att medföra en försämrad bild av natur- och kulturvärdena i skogen jämfört med om staten har ansvaret, dels på grund av att det ställer höga krav på markägaren och dels för att markägaren i många fall har ett mindre intresse av att hitta natur- och kulturvärden på sin mark. Risken är att höga värden inte uppmärksammas och skogar med höga natur- och kulturvärden avverkas, vilket gör det svårare att nå miljömålet Levande skogar och resulterar i att fler skogsberoende arter hamnar på rödlistan. Om denna förändring genomförs är det av stor vikt att förfarandet följs upp genom exempelvis stickprovskontroller.

En generell punkt där utredningen är otydlig är hur landskapsperspektivet ska beaktas. Konnektivitet mellan värdekärnor är, precis som utredningen framhåller, av mycket stor vikt om skogsbruket ska kunna bidra med ett effektivt bevarande av biologisk mångfald utanför skyddade områden. Det är enligt Länsstyrelsens uppfattning inte rimligt att detta ansvar läggs på den enskilda markägaren, som i så fall skulle behöva känna till naturvärden på sina grannars fastigheter och i landskapet i stort. Denna kunskap tillhandahålls bäst av staten, inte minst genom myndigheternas arbete med Grön infrastruktur. I sammanhanget är det också viktigt att framhålla att det finns många situationer där restaurering av miljöer som i dagsläget inte håller höga naturvärden kommer att vara nödvändig för att skapa konnektivitet och undvika lokala utdöenden, en annan aspekt som knappast kan läggas på den enskilde markägaren.

Länsstyrelsen anser att utredningen är oklar när det gäller gränsdragningen mellan vilket ansvar den enskilda markägaren har och vilket ansvar staten har för att kunskap om höga naturvärden och biologisk mångfald kommer fram. Utredningen framhåller att markägaren ska kartlägga de natur- och kulturmiljövärden som berörs av en avverkning (14.1), medan staten ska ansvara för naturmiljöbeskrivningar på små- och mellanskogsbrukets marker (14.3.2). Är det meningen att markägaren ska kartlägga de områden där det uppenbart saknas höga naturvärden?

Utredningen föreslår att Skogsstyrelsen genomför en omfattande rådgivningskampanj för ökad skogsproduktion, ökad naturvårdande skötsel, effektivare miljöhänsyn och ökad klimatanpassning i skogen (9.6). Länsstyrelsen instämmer i att det vore utmärkt med en högre kunskapsnivå, men bland de punkter som föreslås som huvuddelar i rådgivningen saknas klimatanpassning, vilket borde vara en viktig del.

Kortare handläggningstider hos Skogsstyrelsen

Utredningen föreslår att handläggningstiden för avverkningsanmälningar kortas från nuvarande sex veckor till tre veckor (14.4.1). Länsstyrelsen, som ofta samråder med Skogsstyrelsen i olika frågor om bland annat höga naturvärden, artskydd och Natura 2000, ställer sig frågande till vilket problem som avses lösas med förändringen. En avverkningsanmälan är giltig i fem år, vilket bör innebära att de extra tre veckorna i början av processen knappast kan medföra att hänsynsplaneringen blir inaktuell mer än marginellt. Om förslaget blir verklighet är det angeläget att Skogsstyrelsen medges en generös möjlighet att förlänga tiden och att det inte ska behövas "särskilda skäl" (14.4.3) utan att det ska kunna ske när myndigheten bedömer att det är nödvändigt. I annat fall riskerar samarbetet mellan myndigheterna att bli lidande och försvåra bedömningar kring bland annat skyddade arter. Det kan även finnas ett samordningsbehov med ärenden enligt 12 kap. 6 § miljöbalken som bör beaktas.

Utredningen är högst oklar när det gäller fornlämningar och har inte uppmärksammat kopplingen till länsstyrelserna, utan menar att samråd

mellan Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen angående fornlämningar skulle kunna vara ett skäl för att förlänga tiden för handläggning av en avverkningsanmälan (14.4.3). Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen har dock inget lagligt utrymme att samråda om påverkan på fornlämningar utan detta är enligt Kulturmiljölagen (KML) en sak mellan markägaren och Länsstyrelsen. Detta riskerar att tolkas som att markägare inte behöver samråda med någon annan än Skogsstyrelsen, vilket är direkt felaktigt. Eftersom det inte finns någon lagstadgad tid för samråd med Länsstyrelsen enligt KML är risken dessutom uppenbar att markägare som har fornlämningar på sin mark inte upplever att en förkortad handläggningstid och en enklare hantering blir verklighet. Här krävs ökad tydlighet från utredningen.

Kulturmiljöfrågor

Länsstyrelsen menar att utredningen ur kulturmiljöhänseende har tappat bort kopplingen till fornlämningar och Kulturmiljölagen (KML), vilket medför att det saknas en heltäckande utredning av kulturmiljöfrågan eftersom skogsvårdslagen bara berör en del av frågan. Resultatet är en utredning där en del av de förslag som läggs fram kan komma att påverkas eller begränsas av KML. Miljömålet Levande skogar innebär att skogen ska brukas på ett sådant sätt att kulturmiljövärden tillsammans med friluft- och naturvärden kan bevaras. I preciseringarna till miljömålet anges att ”Natur- och kulturmiljövärden i skogen är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns”. Kontinuerliga inventeringar av forn- och kulturlämningar som genomförts av Skogsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet sedan 1998 visar att skador orsakade av skogsbruksåtgärder är fortsatt höga. Resultatet för hela landet 2020 visar att 39 % av kända forn- och kulturlämningarna har grova skador eller har påverkats negativt vid föryngringsavverkning och den vanligaste skadeorsaken är markberedning. Med ett intensivare skogsbruk kommer risken för skador att öka ytterligare. I detta sammanhang är det viktigt att poängtera att forn- och kulturlämningar är ändliga resurser, när de förstörs är de borta eftersom det inte går att återskapa en boplats från stenåldern. Denna fråga bör därför utredningen hantera vidare då Länsstyrelsen i de förslag som lämnas inte kan se någon ökad tydlighet eller förenkling för markägare att efterleva lagstiftningen på området och därmed minska skadorna på forn- och kulturlämningar.

I utredningen saknas stringens mellan hur begreppen kulturhistoriska lämningar och fornlämningar används. Ibland görs en skillnad mellan deras betydelse, ibland inte. Eftersom lagrummen, det lagliga skyddet och därmed inskränkningar för en markägares användning av marken skiljer sig åt är det avgörande att de två begreppen inte sammanblandas. Hänsyn till kulturmiljövärden i samband med skogsbruk är delad mellan Skogsvårdslagen (Skogsstyrelsen) och Kulturmiljölagen (Länsstyrelsen) där den senare står för det starkare lagskyddet kopplat till fornlämningar.

Landshövding Georg Andrén har fattat beslut om detta yttrande. Naturvårdshandläggare Jan Rees har varit föredragande. I den slutliga handläggningen medverkade även länsråd Johan Blom, verksamhetschef Torben Ericson och enhetschef Linda Sundström.